

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica Fiului Risipitor

Fiul Risipitor - arafică realizată de Boadan Zahariuc

Sâmbătă, 5 martie:

Moșii de iarnă

Sâmbăta „moșilor de iarnă” este cea dintâi mare pomenire din acest an pentru cei răposați, care, de altfel, începe și ciclul pomenirilor pentru morți ce se vor face de acum în fiecare sâmbăta din perioada Triodului.

Se numește „sâmbăta moșilor” deoarece pe lângă rudele răposate sunt pomeniți și toți cei adormiți din veac, moșii și strămoșii noștri, care nu au avut parte de înmormântare creștinească, precum și toți cei pe care nu a avut sau nu are cine să-i pomenească.

Această sâmbăta reprezintă un prilej de aducere aminte în rugăciunile noastre a celor care au murit pe neașteptate, sau printre străini, departe de țară, a celor ce au murit la vreme de calamitate, sau pericole, în munți, în mare, în izolare, la vreme de război, sau molimă, în spitale, a celor ce au murit din cauza lipsurilor de tot felul, de supărare sau din amară sărăcie.

Mai multe informații despre actele de cult, rugăciunile și pomenirile pentru cei adormiți puteți citi în paginile 2-3 ale acestui număr al foii noastre parohiale.

Evangelhia duminicii

Pilda Fiului risipitor (Luca XV, 11-32)

11. Și a zis: Un om avea doi fii.
12. Și a zis cel mai tânăr dintre ei tatălui său: Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere. Și el le-a împărțit averea.
13. Și nu după multe zile, adunând toate, fiul cel mai tânăr s-a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrânări.
14. Și după ce a cheltuit totul, s-a făcut foamete mare în țara aceea, și el a început să ducă lipsă.
15. Și ducându-se, s-a alipit el de unul din locuitorii acelei țări, și acesta l-a trimis la țarinile sale să păzească porcii.
16. Și dorea mult să-și sature pânțelele din roșcovele pe care le mâncau porcii, însă nimeni nu-i dădea.
17. Dar, venindu-și în sine, a zis: câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame !
18. Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta;
19. Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi.
20. Și, sculându-se, a venit la tatăl său. Și încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat.
21. Și i-a zis fiul: Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău.
22. Și a zis tatăl către slugile sale: Aduceți degrabă haina lui cea dintâi și-l îmbrăcați și dați inel în mâna lui și încălțăminte în picioarele lui;
23. Și aduceți vițelul cel îngrășat și-l înjunghiați și, mâncând, să ne veselim;
24. Căci acest fiu al meu mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat. Și au început să se veselească.
25. Iar fiul cel mare era la țarină. Și când a venit și s-a apropiat de casă, a auzit cântece și jocuri.
26. Și, chemând la sine pe una dintre slugi, a întrebat ce înseamnă acestea.
27. Iar ea i-a spus: Fratele tău a venit, și tatăl tău a înjunghiat vițelul cel îngrășat, pentru că l-a primit sănătos.
28. Și el s-a mâniat și nu voia să intre; dar tatăl lui, ieșind, îl ruga.
29. Însă el, răspunzând, a zis tatălui său: Iată de atâția ani îți slujesc și niciodată n-am călcat porunca ta. Și mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei.
30. Dar când a venit acest fiu al tău, care ți-a mâncat averea cu desfrânatele, ai înjunghiat pentru el vițelul cel îngrășat.
31. Tatăl însă i-a zis: fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt.
32. Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm. Căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat.

Datoria față de cei răposați (1)

Rugăciunile pentru cei răposați, actele de cult și faptele de milostenie împlinite pentru pomenirea lor, împreună cu manifestările și tradițiile legate de înmormântare, formează ceea ce îndeobște numim *cultul morților*, ce ocupă un loc prioritar în practica Bisericii Ortodoxe. Acest cult se întemeiază pe învățătura Mântuitorului nostru Iisus Hristos și pe credința puternică în în nemurirea sufletului și Învierea morților. Conform acestora, cei morți, desprinși de existența terestră, de fapt rămân în permanență alături de noi, cei vii, în unul și același Trup mistic al lui Hristos, care este Biserica, al cărui cap El este. Rugăciunile pentru cei adormiți sunt expresia înaltă a comuniunii dintre *Biserica luptătoare*, văzută, de aici de pe pământ și *Biserica triumfătoare* din ceruri.

Rugăciunea - legătura între două lumi

În Noul Testament se vorbește despre o judecată individuală, ce are loc imediat după moartea fizică, precum și de o judecată obștească – universală care va avea loc la sfârșitul veacurilor. Judecata individuală, sau particulară are în vedere toate faptele împlinite în viață, mai precis în ce măsură am împlinit scopul pentru care Dumnezeu ne-a oferit darul vieții pământene. Ea însă nu are un caracter definitiv. Potrivit credinței noastre, situația celor care au primit judecata particulară, se poate ameliora mult prin rugăciunile Bisericii și actele de cult ale urmașilor rămași pe pământ, până la Judecata de la sfârșitul veacurilor. Prin rugăciunile Bisericii luptătoare și mai ales prin intervenția mijlocitoare a sfinților, este atrasă iubirea lui Dumnezeu, iar cel răposat va dobândi un loc mai bun dincolo căci ne asigură Însuși Mântuitorul “În casa Tatălui (Meu) multe lăcașuri sunt” (Ioan 14, 2).

Cât privește cazurile acelor oameni care au plecat cu desăvârșire nepocăiți sau nu au apucat să se pregătească deloc, se pune întrebarea “ce anume mai poate ajuta sufletul celui ce a plecat cu păcate grave din această viață ?” Sfântul Chiril al Ierusalimului răspundea la o astfel de întrebare printr-un exemplu sugestiv, zicând: „Închipuiește-ți un împărat care i-a exilat pe toți locuitorii care s-au răsculat împotriva lui. Atunci când la împărat mijlocesc prietenii celor exilați, oare împăratul nu va ceda la aceste rugăminți insistente și nu va da exilaților slobozire de pedeapsă ?” La fel se petrece și aici, continuă sfântul, căci atunci când noi aducem lui Dumnezeu rugăciuni pentru cei adormiți, fie ei și păcătoși, invocăm “pe Hristos cel junghiat pentru păcate, cerând și luând iertare” de la iubitorul de oameni Dumnezeu pentru ei și pentru noi.

Dar cine dintre noi poate cunoaște dacă cel adormit a plecat în pocăință sau nu ? Cine poate pretinde că este cunoscător de inimi și astfel să se pronunțe cu siguranță asupra soartei unuia dintre semenii noștri ? De unde putem ști ce s-a întâmplat în răstimpul dintre căzătura de pe un pod și afundarea în apa râului, interval suficient pentru a spune: “Pomenește-mă, Doamne” ? Judecățile lui Dumnezeu ne interzic osândirea oricărui dintre cei adormiți. Noi să facem tot ceea ce putem, să ajutăm pe semenii noștri după putere, iar pe celelalte să le lăsăm în seama milei și iubirii de oameni a lui

Dumnezeu. Episodul cu femeia condamnată de farisei și căreia Mântuitorul i-a luat apărarea (Ioan 8, 3-11), precum și al tâlharului de pe cruce, pocăit în ultimele clipe ale vieții pământești (Luca 23, 43) sunt edificatoare în acest sens. Noi, oamenii, niciodată nu vom ști cine a decedat cu păcate care nu se pot ierta, căci – așa cum spuneam – singur Dumnezeu cunoaște și faptele bune și faptele rele, precum și gândurile și năzuințele noastre, ale tuturor. Ca dovadă a folosului pe care îl primesc din parastase cei care au murit cu păcate grele sau sunt sub o oarecare legătură, Sfântul Nectarie spune că: “Mulți mărturisesc aceasta, dar mai ales cei dezlegați după moarte de legătura afurisirii, o dovedesc prin descompunerea trupurilor lor în urma rugăciunilor”.

Pentru ca legătura dintre cei vii și cei morți să fie cât mai apropiată, Biserica a rânduit zile de pomenire pentru cei morți, zile de care trebuie să ne aducem aminte cu sfințenie, îndeplinindu-ne, în felul acesta, o datorie de conștiință creștină pentru cei care au răposat. Aceste zile se referă atât la pomenirile individuale, făcute în parte pentru fiecare răposat, cât și la cele generale, în care ne aducem aminte de toți cei morți, din toate timpurile și toate locurile, știuți și neștiuți.

Fără îndoială că ne putem ruga pentru cei adormiți ori de câte ori vrem sau simțim nevoia și cu cât ne rugăm mai des pentru ei și facem fapte de milostenie spre pomenirea lor, cu atât este mai bine, pentru că niciodată nu vom putea cunoaște starea suflească cu care aceștia au ieșit din această viață. Dar în mod deosebit avem datoria morală să ne rugăm pentru ei în aceste zile speciale de pomenire.

Există așadar rugăciuni individuale pentru cei răposați, când creștinii, respectiv Biserica comemorează pe cel răposat și există rugăciuni obștești de pomenire în zile special rânduite de Biserică pentru a ne pomeni toți morții din neamul nostru. Toate aceste rugăciuni și rânduieli în primul rând pun în evidență faptul că, dincolo de pragul vieții pământești lucrează legătura neîntreruptă a dragostei care ne-a legat aici și nu ne lasă să rămânem nepăsători față de cei ce nu mai sunt. În al doilea rând, rugăciunile pentru morți nu au doar un singur sens, direcție, ci locul pe care-l vor primi cei răposați în Împărăția lui Dumnezeu, prin rugăciunile noastre, le va conferi posibilitatea de a interveni și ei pentru a ne ajuta pe noi și astfel, de multe ori fără să sesizăm, vom beneficia de circumstanțe favorabile în viață.

Solidaritatea creștină în fața morții

În mod greșit, cei mai mulți asociem rânduielile pentru cei răposați perioadei de după despărțirea lor de această lume. De fapt, iubirea noastră pentru ei se manifestă mai întâi prin pregătirea pentru „înfricoșătorul ceas al morții”. A sta la căpătâiul unui muribund este un act de iubire creștină, o faptă nobilă, un gest de ajutor neprețuit, expresie a unui mare devotament.

De ce oare Biserica consideră o mare răspundere a ține lumânarea celui care se află pe patul de moarte ? - Pentru că cel ce se află în fața morții nu trebuie să fie nici o clipă singur ! La căpătâiul său trebuie să vegheze mereu cineva, pentru a-l întări, a-l ajuta, a-l mângâia, căci „vai, câtă durere are sufletul atunci când se desparte de trup !” – zice una din cântările de la înmormântare.

Adesea în pomelnice, creștinii noștri pun alături de numele decedatului și mențiunea: „mort fără de lumânare”, de parcă ar fi vina celui răposat că a fost lăsat singur la ceasul morții ! Nu e vina lui, ci mai degrabă, această expresie reflectă o suferință în plus a defunctului: aceea că toți l-au părăsit atunci când el avea mai mare nevoie de toți ! E și motivul pentru care preotul evită a mai citi după numele celui răposat și specificarea faptului că a murit fără lumânare.

Mai mult, în astfel de situații, Biserica a sancționat cu canon pe membrii familiei, menit să repare această gravă lipsă. Acest canon constă în aducerea timp de 3 sau chiar 7 ani la Biserică a unei lumânări de ceară curată de albine, în fiecare an în timpul Săptămânii Patimilor Domnului, lumânare ce va fi aprinsă în noaptea de Paști spre a însenina, a lumina chipul trist al celui răposat în singurătate. În general, creștinii cunosc acest lucru și îl împlinesc cu toată conștiinciozitatea.

Dar a sta la căpătâiul celui grav bolnav nu e doar un act de prezență formală. În primul rând, prezența fizică trebuie completată cu rugăciune. Rugăciune personală, eventual lecturată, astfel încât să-l angajeze și pe el a se ruga, dar și rugăciunea Bisericii, fie prin invitarea preotului la căpătâiul bolnavului, fie prin a purta pomelnice la Sfânta Liturghie, sau la Sfântul Maslu. Atunci când cel bolnav se luptă cumplit cu moartea preotul va rosti rugăciunile de dezlegare și canonul special de rugăciune pentru astfel de momente, iar în situații de excepție, se va putea chiar oficia Sf. Maslu de către mai mulți preoți, cerându-I-se slobozirea din suferință, după cum va considera Dumnezeu, spre viață sau spre moarte.

În plus, atunci când bolnavul este conștient, prin dialogul purtat, trebuie încurajat și totodată sfătuit a-și mărturisii păcatele și a primi Sfânta Împărtășanie, ca „merinde pe calea vieții veșnice”. Faptul că în unele pomelnice se menționează „nespovedit și neîmpărtășit” nu indică doar o gravă lipsă a celui decedat, dar și o neglijență a celor care, fiind în preajma lui, nu au insistat pentru ca el să-și pună ordine în cele sufletești.

Primele rugăciuni pentru cel răposat

La scurtă vreme după deces, trupul celui răposat este scăldat, îmbrăcat în haină de sărbătoare și așezat în racla frumos împodobită cu dantele și flori. Totul primește un aer solemn, tocmai pentru că plecarea din lumea aceasta a creștinului însemnează încununarea pentru calea veșniciei. De aceea, trebuie avut în vedere ca nu cumva plânsul și jelanii noastră să se transforme în disperare, deznădejde, umbrind speranța sălășluirii sale în lumea dreptilor.

E o datorie sfântă pentru cei vii ca să vegheze la racla celui răposat. Veghea este însoțită de aprinderea de lumânări, citirea de rugăciuni, mai cu seamă din Psaltire, și arderea „toiagului” – o lumânare mare, adunată în formă de spirală. Tot la raclă este invitat și preotul a se ruga pe parcursul celor 3 zile de priveghi. Rugăciunile rostite de către preot poartă în popor denumirea de „stâlpi” și constau în lecturi din psalmi, citiri din Sfânta Evanghelie, cântări și rugăciuni, menționate în cărțile de

cult sub numele de „litia mică pentru morți”. Toate aceste rânduiești și rugăciuni pregătitoare pentru slujba înmormântării au în vedere să aducă consolare și mângâiere în sufletele celor atât de marcați de durerea despărțiri de cel drag.

(*va urma*)

Pr Mihai Mărgineanu și Vasilica Onofrei

Prin rugăciune vei învinge

Rugăciune pentru cei adormiți

Pomenește, Doamne, pe cei ce întru nădejdea învierii și a vieții celei ce va să fie au adormit, părinți și frați ai noștri și pe toți cei care în dreaptă credință s-au săvârșit, iartă-le lor toate greșelile lor pe care cu cuvântul sau cu lucrul sau cu gândul le-au săvârșit și-i așează pe ei, Doamne, în locuri luminoase, în locuri de verdeață, în locuri de odihnă, unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea și unde cercetarea feței Tale veselește pe toți sfinții Tăi cei din veac. Dăruiește-le lor și nouă Împărăția Ta și împărtășirea bunătăților Tale celor negrăite și veșnice și desfătarea vieții Tale celei nesfârșite și fericite. Că Tu ești învierea și odihna adormiților robilor Tăi (Numele), Hristoase, Dumnezeuul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și Bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cu sfinții odihnește, Hristoase, sufletele adormiților robilor Tăi, unde nu este durere, nici întristare, nici suspinare, ci viață fără de sfârșit.

(Danion Vasile, *Despre înfruntarea necazurilor – Scrisoare către cel care suferă*, Editura Sofia, București, 2002)

Rugăciunea părinților pentru copilul căzut în păcat

Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai venit în lume nu pentru cei drepti, ci pentru cei păcătoși, vino și în ajutorul fiului meu (numele), ridicându-l din căderea în care se află.

Nu-l lăsa pe el, Preabunule Doamne, să fie batjocorit de diavol, nici să își întineze sufletul prin păcate și fărădelegi.

Cel ce Te-ai îndurat de Maria Egipteanca și din iubitoare de desfătări ai făcut-o iubitoare de nevoință, iar pe vrăjitorul Ciprian, lepădându-se de slujirea dracilor, l-ai arătat Arhiereu încununat cu cununa muceniciei, vino în ajutorul fiului meu și ajută-l să se lepede de tot răul.

Știu că nici un păcat nu covârșește mila Ta. Dă-i lui putere să rupă lanțurile vrăjmașului prin lacrimi de pocăință. Dă-i lui gândul cel bun, să alerge la preot și să-și spovedească păcatele. Doamne, nu-l lăsa să se piardă.

Deznădejdea mă apasă și amărăciunea pentru cădere lui îmi tulbură inima. Suspina sufletul meu. Oare când vei veni în ajutor ? Oare când ne vom bucura de milele Tale ?

Miluieste-l, Iubitorule de oameni, miluieste-l, Preadulce Iisuse. Nu lăsa făptura Ta să fie înghițită de

moarte, ci dăruiește-i să se umple de harul Tău. Ca văzând marea Ta dragoste de oameni, să Te iubească din toată inima sa și să Te slăvească în vecii vecilor. Amin.
(Danion Vasile, *Cum să ne creștem copiii – Canon de rugăciune pentru copilul bolnav*, Editura Sofia, București 2002)

Alege Binele ! (4) (urmare din numerele anterioare)

2.5. Cele opt atacuri ale diavolilor

Diavolii ne războiesc ispitindu-ne din opt părți:

1. Ispitirea de sus:

a) Nevoința fanatică, exagerată, peste puterea noastră (exemplu: post aspru). De multe ori dracii ne împiedică să facem cele ușoare și folositoare nouă și ne îndeamnă să ne apucăm de cele peste puterile noastre, ca să ne îmbolnăvim trupește și sufletește.

b) Tâlcuirea Sfintei Scripturi, mai presus de creșterea noastră duhovnicească. Sunt diavoli mincinoși, care ne șoptesc la ureche tâlcuiri ale dumnezeieștilor Scripturi (Mt. 4,6; Lc. 4,10). Acestea le fac mai ales în inimile iubitorilor de slavă deșartă și cu deosebire la cei care s-au ocupat cu filozofia lumească, amăgindu-i încetul cu încetul și ducându-i spre eresuri și hule. Vom cunoaște teologia sau mai bine zis teomachia teologilor iadului arhoni din mândria și bucuria nerușinată ce se revarsă din sufletul acestor oameni în vremea tâlcuirii Sfintei Scripturi.

2. Ispitirea de jos: Este atunci când ne lenevim cu voia noastră și nu ne silim să lucrăm faptele cele mântuitoare. Când sună clopotul, trâmbița duhovnicească pentru a merge la rugăciune, creștinii se adună în chip văzut, iar diavolii, în chip nevăzut. Celor ce se află în pat le spune să mai zăbovească un pic, pe cei care se roagă îi adoarme, pe alții îi împunge la stomac cu foame, sete sau durere, iar alții sunt îndemnați să stea jos în vremea rugăciunii.

3. Ispitirea din dreapta:

a) Să lucrăm fapta cea bună, dar cu scop rău. Orice faptă bună are trup și suflet. Trupul faptei este lucrarea ei, iar sufletul faptei este scopul pentru care se lucrează. Vrăjmașul diavol ne îndeamnă să lucrăm din mândrie sau pentru a fi laudați de oameni și nu pentru slava lui Dumnezeu (Colos. 3,17).

b) Să privim vedeniile și nălucirile diavolești în chip de descoperiri dumnezeiești și îngerești (2 Cor. 11,14). Duhul cel rău al înșelăciunii, când se apropie de om îi tulbură mintea și o sălbăticește, îi face mintea aspră și o întunecă, îi pricinuieste teamă, trufie, îi sălbăticește ochii, îi înfiorează trupul, îi arată o nălucire de lumină roșie, făcându-i mintea diavolească și-l îndeamnă să rostească cuvinte necuviincioase și hulitoare. Iar când se arată de mai multe ori, îl umple de mânie și de mândrie și nu mai știe ce este smerenia și plânsul cel adevărat, ci întotdeauna se fălește cu isprăvile sale, fără sfială și frică de Dumnezeu și, pe scurt, își iese cu totul din minți.

4. Ispitirea din stânga: Este atunci când cunoaștem păcatul, dar cu voia noastră ne hotărâm să păcătuim. Vicleanul diavol din nou ne spune că Dumnezeu este bun și iartă și că a greși este omenește.

5. Ispitirea din față: Este atunci când diavolii ne transmit gânduri și imagini ale lucrurilor pe care le socotim că se vor întâmpla în viitor.

6. Ispitirea din spate: Este atunci când dracii ne dau război cu gânduri, imagini și locuri unde am păcătuit noi în trecut. Imaginația este tabla minții. Ea este hotar între minte și simțire, pe care s-a întipărit tot ce-am văzut, auzit, mirosit, pipăit și gustat în timpul vieții noastre. De aceea, când ne războiesc dracii ne răscolesc imaginația și memoria cu tot ce știi că s-a întipărit acolo în chip pătimăș, pentru a ne stârni spre păcate. Sfinții Părinți numesc imaginația pod al dracilor, pentru că păcatele trec de la minte la trup, prin imaginație.

7. Ispitirea cea dinlăuntru: Are loc prin pornirea patimilor ce ies din inima noastră: "Din inima omului ies gândurile cele rele, uciderile, curviile, preacurviile, furțișagurile, mărturiile mincinoase, hulele" (Mt. 15,19).

8. Ispitirea cea din afară: Se face prin patimile și răutățile pe care le toarnă dracii în sufletele noastre, prin cele cinci simțuri, care se mai numesc și ferestrele sufletului. Sfântul Prooroc Eremia ne spune că "s-a suit moartea prin ferestrele noastre" (Ier. 9,21).

(Fragment din lucrarea *Războiul creștinilor cu diavolii* – va urma)

Pentru a se realiza o anume continuitate reluăm și în acest an măsura adoptată anul trecut de a transfera slujba de pomenire din Joia Patimilor în ziua de Sâmbătă, 12 martie, astfel încât să avem pomeniri în toate Sâmbetele din perioada Triodului fără a mai stânjeni programul duhovnicesc din Săptămâna Patimilor Domnului Hristos

Cronică parohială

Duminică, 20 februarie a fost condus pe ultimul drum răposatul Mihai Sărmășan, distins profesor de filosofie al Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași. Personalitatea sa a fost evocată cu multă căldură de colegii și studenții săi care au prezentat condolențe fam. Prof. Spinei Victor și Mihaela și doamnei Valeria Sărmășan. Dumnezeu să-l ierte !

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax **211 273**, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank.